

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд, представен за придобиване на образователната
и научна степен „Доктор”
към Департамента по спорт при СУ „Климент Охридски“

от доц. д-р Венцислав Иванов Гаврилов
ХТМУ - София, кат. „Физическо възпитание и спорт”

ТЕМА:

КОМПЛЕКСНА МЕТОДИКА ПО ФУТЗАЛ ЗА ПОДГОТОВКА НА ЖЕНИ ВЪВ ВИСШИТЕ УЧИЛИЩА

Автор на дисертационния труд: Николай Петров Стайков

Научен ръководител: доц. д-р Георги Игнатов

Познавам Николай Стайков от почти 17 години, като през тях една от основните дейности, с които се занимаваше и практикуваше, бе футзал. За този период той бе състезател на „Академика“ – отборът, с който спечели купата на България, две втори и две трети места в държавното първенство и постигна редица други успехи. По същото време бе и национален състезател с участия на различни първенства – квалификации за европейски и световни форуми. След това започна и своята треньорска практика с „Академика“, ФК „Лъвчета“, женския отбор на СУ „Климент Охридски“, а в момента е селекционер на мъжкия национален отбор по футзал на Република България. Това показва, че темата на дисертационния труд е плод на неговия дългогодишен опит като състезател и треньор по футзал. Тази разновидност на футболната игра у нас все още е на ниско ниво поради липса на средства, кадри, зали и медиен интерес. В тази насока научните търсения на докторанта и неговия научен ръководител ще допринесат за развитието на футзал в теоретичен и практически план. Има много малко разработки по темата у нас, като за подготовка на жени няма. Това е първият научен труд в тази посока, който ще даде началото на

развитието на играта сред нежния пол, съобразен със специфичните им физиологични особености. В момента в България най-подходящото място за развитието на футбол са университетите, защото повечето от тях притежават подходяща база и условия, млади хора, които искат да спортуват, а не се изискват и големи финансови средства.

Ето защо предоставената дисертация е с актуален и важен проблем, който ще допринесе за развитието на спорта футбол у нас.

Трудът по своята структура е изграден правилно, съобразно изискванията и съдържа три глави, изводи и препоръки, като отговаря на изискванията за докторат.

Дисертационният труд се състои се от 193 страници, от които 28 приложения, 61 таблици /27 в приложението/, 42 фигури, 5 приложения в табличен и текстови вариант. Библиографската справка съдържа 130 източника /109 на кирилица и 12 на латиница и 9 интернет източника/.

В Глава I е направен обзор по темата, в обем от 67 страници. Докторантът е използвал опита на български и чуждестранни автори работили в областта на спорта, футбола и футбол.

Проследена е историята и развитието на футбол в световен и европейски аспект при мъже и жени, което показва, че женският футбол се развива успешно в напредналите страни в тази игра.

Отделено е подобаващо място на развитието на женския футбол в СУ, на което съм свидетел, а основоположник бе покойният Александър Еленков. Това е първият университет, сформирал женски отбор по футбол.

В раздел 1.4 Николай Стайков правилно и задълбочено разглежда научните търсения в областта на футбол на други автори, работили по проблема.

Докторантът проследява акуратно и подробно физиологичните особености на женския организъм. Всички специалисти, работещи с жени, трябва да се съобразяват с тези фактори.

За да се ориентира в правилната посока в научната разработка, авторът на труда изследва същността на спортната подготовка, като е обърнато внимание и на развитието на двигателните качества във футбол.

Разгледани са техническата и тактическата подготовка в тази разновидност на играта.

Много добро попадение е отреденото място на психическата подготовка, която се явява основен фактор за постигане на крайната цел – победата в днешния спорт. Имайки предвид напредналите възможности на

много отбори и състезатели, решаваща се оказва психиката за победа и призово класиране.

Футзал, приложен в условията на университетите, определено трябва да следва основните цели, задачи и форми на обучението и затова авторът отново правилно е взел предвид тези насоки.

Добрият анализ на литературните източници, като голяма част от тях са през последните десет години, дава основание на Николай Стайков да определи идеята и актуалността на изследваната тематика и хипотезата на научното търсене.

Целта и задачите са формулирани ясно и точно във втората глава, като дават представа за последователността на изложения материал в научния труд. Докторантът си е поставил пет задачи, които съответстват на хипотезата и изискванията за дисертационен труд.

Обект на изследването са 32 състезателки - 16 от СУ и 16 от УАСГ в експерименталната и контролната групи.

В тази глава са отразени методите и организацията на изследването, което е проведено в три етапа. Вижда се, че представеният труд е плод на задълбочени научни търсения на автора от октомври 2014 до януари 2018 година, което само по себе си говори за зрялост и задълбоченост на научното изследване. Използваните методи и методики са подходящи и добре приложени в хода на цялостната разработка на дисертационния труд.

В анкетната карта са включени актуални въпроси, даващи отправна точка в изследването, които засягат страните на спортната подготовка. Направени са две тестираня в началото и в края на педагогическия експеримент по осем показатели за констатиране на физическата и техническата подготовка.

Подробно са изложени използваните математико-статистическите методи, които допринасят за пълнотата на анализа и обработката на получените резултати в научното търсене.

Описана е същността на приложената комплексна методика в раздел пет, като в табличен вид са дадени броят на тренировъчните дни, броят на тренировките, часовете, мачовете и използваните компоненти на спортната подготовка.

Третата глава разглежда анализа на получените резултати в четири раздела. Анализът е направен последователно и на добро ниво, онагледен с

таблицы и подходящи фигури, които допринасят за коректното и пълно изложение на получените резултати.

В раздел едно е анализирана приложената анкетна карта. От включените 18 въпроса е установено, че студентките от обхванатите пет университета проявяват интерес към футзал и го практикуват основно за удоволствие и развлечение. Вижда се, че главна роля в популяризирането и практикуването на играта, има преподавателят. Неговото място е от основно значение за обучението им, затова те трябва да са запознати с особеностите на футзал и да го преподават компетентно.

Както казах в началото на моята рецензия, университетът е най-подходящото място за развитието на тази разновидност на футбола в настоящия момент. Констатирано е, че студентките основно тренират 1-2 пъти в рамките на часовете или в тези за спортно усъвършенстване, което показва нивото на практикуване на футзал. А и самите обучаеми преценяват, че не им е достатъчен този интервал на тренировки, както и всестранното застъпване в тренировъчния процес на спортната подготовка, като на първо място е техническата. Те смятат, че футзал има място в учебния план на университетите, което ще доведе до неговото развитие и популяризиране сред по-широк кръг от обучаемите.

За проследяване на психическата подготвеност е използван САН-тест, който дава информация за чувствен, физиологичен и поведенчески аспект. Установено е повишаване на самочувствието на състезателките от експерименталната група в края на научното търсене. В следствие на приложената методика значително се е повишила активността и настроението на студентките, с които е работено. В таблица 15 е отразена общата психическа работоспособност на двете групи в началото и края на експеримента.

Раздел 3 от главата проследява резултатите от педагогическия експеримент.

Анализирани са получените резултати от физическата и техническата подготвеност на състезателките по футзал в резултат на научното търсене. При експерименталната група е установено повишаване на бързината, взривната сила на долните крайници, спринтовата издръжливост, поддържане на мощността, с йо-йо теста е проследена издръжливостта на обхванатите студентки. Обследваните показатели на физическата подготовка доказват, че обучаемите в експерименталната

група имат значителен прираст на своите показатели и приложената методика оказва положителен ефект върху тях.

В същият раздел са анализирани и получените резултати от проследяването на техническите способности на обучаемите.

Обследвани са водене на топката, удари в цел с ляв и десен крак, водене на топката с рязка смяна на посоката вляво и вдясно.

В раздел четири е направен корелационен анализ на изследваните психически, физически и технически показатели. Установено е повишаване на зависимостите между отделните обследвани направления, като се забелязва наличие на умерени и значителни връзки.

Препоръчвам на автора в бъдещи научни търсения да обследва обстойно и тактическите умения на жени, практикуващи футбол.

Направените изводи и препоръки произтичат от анализа на резултатите и тяхната реализация в практиката.

Като основни приноси на дисертационния труд бих посочил:

1. За първи път в България е разработена методика за обучение по футбол на жени, която е доказано в научния труд, че е практически приложима.
2. Обогатена е теорията и методиката за обучение по футбол във висшите училища.
3. За първи път в България е използвана подходяща тестова батерия за проследяване на физически, технически и психически показатели на жени, занимаващи се с футбол.
4. Получените резултати може да се използват като показател за контрол и на практикуващи футбол студентки в други университети, имайки предвид доброто ниво на състезателките от СУ и високия стандарт на работа с тях на дисертанта.

Докторантът е представил автореферат, който напълно отговаря на изискванията и отразява основните моменти в научното търсене.

Николай Стайков има три научни публикации по докторския труд, отразяващи същността на разработката. В една е самостоятелен автор, която е със служебна бележка за предстоящ печат.

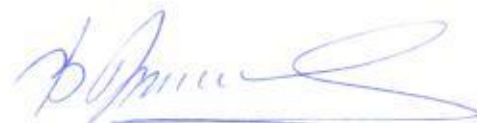
Като имам предвид гореизложеното, с увереност твърдя, че настоящият дисертационен труд напълно отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“.

С убеденост предлагам на уважаемите членове на научното жури към СУ „Климент Охридски“ да дадат своя положителен вот за

присъждане на Николай Петров Стайков образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... /Методика на обучението по физическо възпитание и спорт - футбол/.

26.02.2018 г.
Гр. София

Рецензент:

/доц. д-р Венцислав Гаврилов/